

ಸುಹಾಸ ಶಿರೋಡೆಕರ್ ಹಾಲಿನ ಡೇರಿ ನಡಸುತ್ತಾನೆ, ನಮ್ಮೊಂದು ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹನರಿ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟಾರ.

‘ನಮ್ಮ ಈ ಜಯಂತ ನಿಂಬಾಳ್ಕರ, ಯಾರ ಜೋಡಿ ಏನ ತಕರಾರ ತಕ್ಕೊಂಡ ಕೂತಾನೋ ಏನ ಕತಿನೋ? ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿ ಜಯಂತ ನಿಂಬಾಳ್ಕರಗ ಸಿಟ್ಟು ಮೂಗಿನ ಮ್ಯಾಲ ಕೂತಿರ್ತದ. ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದ ಗಿರಾಕಿ ಛಂದ ಮಾತಾಡಿದರ ಛಲೋ ಆತು. ತಾರಾ ತಿಗಡಿ ಮಾತ ಬಂದವು ಅಂದ್ರ ತೀರಿತು. ಹಿಂಗಾಗಿ ಅವನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಗಿರಾಕಿನ ಕಡಿಮಿ. ಆದರ, ಏನೂ ಮಾಡೂದು ಸಮೀಪ ಯಾವ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಊರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳ ಪದ್ಮಾವತಿ ಅಂತ ಇಂವಾ ಮರಿತ್ತಿದ್ದ.

‘ಈ ಜಯಂತ, ಮನಿ ಮಂದೀಗೂ ಆಡಕೊಳ್ಳದ ಬಿಡ್ಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಅವರ ಚಿಗವ್ವ ಗಂಡನ ಮನಿ ಸರಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕನ ಮನಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಕಸಾಮುಸುರಿ, ಮನಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಕೋತ, ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಆಡಿಸಿಕೋತ ಇದ್ದಳು. ಒಕ್ಕಲತನದ ಮನತನ, ಕಾಳು ಕಡಿಗೆ ಚಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಅವರ ಮನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ವಜ್ಜಾ ಏನ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜಯಾ, ಆಕಿ ತೋಡಿಮ್ಯಾಲೆ ಆಡಿ ಬೆಳದಾವ. ಅವನ ಅವನ್ನಗಿಂತ, ಅವಾ ಚಿಗವ್ವನ ಹೆಚ್ಚ ಹಚಗೊಂಡಿದ್ದ.

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದ, ಅವರ ಮನ್ಯಾಗ ದೊಡ್ಡ ಜಗಳ ಆಯಿತು. ಈ ಜಯಾನ ಬಾಯಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಯಾಗ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದರ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಅಪರಾವತಾರ. ಸಿಟ್ಟಿನ್ಯಾಗ ಅವರ ಚಿಗವ್ವ ಮಲ್ಲವ್ವಗ, ‘ನೀ ಯಾಕ ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗ ಅದಿ?’ ಅಂದಬಿಟ್ಟ. ಜೀವನ ಎಲ್ಲಾ ಆ ಮನಿ ಸೇವಾ ಮಾಡಿದ್ದ ಜೀವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತದ? ಅವತ್ತ ಸಂಜೆ ಮುಂದ ಮನಿ ಬಿಟ್ಟಾಕಿ, ರಾತ್ರಿಮುಟ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂತಿದ್ದಳು. ನಿಂಬಾಳ್ಕರ ಮನ್ಯಾನ ಹಿರಾರು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹುಡುಕಿ, ಗುಡಾಗಿದ್ದ ಅವಳನ್ನ ರಮಿಸಿ ಮನಿಗೆ ಕರಕೊಂಡ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟಾದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮನೇಸ ಮಂದೆಲ್ಲಾ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆಕಿ ತಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಕೀನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ, ಖಿರೇನ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಕಿನ್ನ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಪೊಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಕೊಟ್ಟೂ ಬಂದಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಮನಿ ಜೀವಾ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದ ಇರುವಾಗ, ಅದರ ಕಿಮ್ಮತ್ತ ಗೊತ್ತಾಗುಗಿಲ್ಲ. ದೂರಾದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿತದ. ಅಷ್ಟರಾಗ ನೋವು ಮನಷ್ಯಾನ ತಿಂದ ಹಾಕಿರ್ತದ. ನಮ್ಮ ಜಯಾಗ ಚಿಗವ್ವ ಮಲ್ಲವ್ವ ಅಂದ್ರ ಜೀವ. ಈಗ ಮಲ್ಲವ್ವ ಮನ್ಯಾಗ ಇಲ್ಲ. ಸೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಚಿಗವ್ವನ ಕಳಕೊಂಡ ಹೊಳ್ಳಿ ಬಂದಮ್ಯಾಲ, ಒಂದ ತಿಂಗಳ ನಮ್ಮ ಜಯಾನ ಮಾರಿ ನೋಡಂಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಗಡಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಹುಚ್ಚ ಹಿಡದವರಂಗ ಊರಾಗ ರಿಪಿರಿಪಿ ತಿರಗತ್ತಿದ್ದ.

ಕೂಸ ಇದ್ದಾಗಿಂದ ಮಲ್ಲವ್ವ ಜಯಾನ್ನ ಎತ್ತಿ ಆಡಸಿದ್ದಳು. ಈಗ ಅವನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು

ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿಕೋತ, ಶಿವ ಶಿವ ಅಂತ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಕೋತ ಇದ್ದಳು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾಳ ನೋವಾದಾಗ, ಜಯಾ ನಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಬರ್ತಿದ್ದ, ಇವರ ಹತ್ತರ ಮಾತಾಡಿ ಮನಸ್ಸ ಹಗರ ಮಾಡಕೊಳ್ಳಿದ್ದ.

‘ಮಾನು, ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲವ್ವ ಚಿಗವ್ವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ಯಾಳೋ ಏನೋ? ಹೆಂಗ ಅದಾಳೋ ಏನೋ? ನನಗ ಜೀವದಾಗ ಜೀವ ಇಲ್ಲದಂಗ ಆಗೇದ. ನಾ ಅವತ್ತ ಆಕಿ ಕೂಡ ಅಷ್ಟ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತ.’

ಮಾನುವೇಲ್ ಇವರ ಹೆಸರು. ಜಿಗ್ಗಿ ದೋಸ್ತರ ಬಾಯಾಗ ಅದು ಮಾನು ಆಗಬಿಟ್ಟಿತ್ತಿ.

‘ಈಗ ಹಳಹಳಿಸಿ ಏನ್ ಮಾಡತಿ. ದೈರ್ಯ ತಗೋ. ನಿಮ್ಮ ಚಿಗವ್ವ ಸಿಕ್ಕ ಸಿಗ್ರಾಳ ಅನ್ನೂ ಭರವಸಿ ಇಟ್ಟುಗೋ. ದೇವರ ಮ್ಯಾಲ ಭಾರ ಹಾಕೂ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಹೋಗ್ತದ’.

ಜಯಾ ನಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಳೆ ಇದ್ದರ, ನಮ್ಮವರು ಜಯಾನ ಕರಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ಜೊಸೇಫರ ಗುಡಿ ಮುಟ ಹೋಗತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋದವರನ್ನ, ಕಳಕೊಂಡ ಸಾಮಾನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಡು ಸಂತ ಅಂತ, ನಾವು ನಂಬಿರೋ ಪಾದ್ಯದ ಸಂತ ಅಂತೋನಿ ಅವರ ಸ್ವರೂಪದ ಮುಂದ ಎರಡ ಮ್ಯಾಣದ ಬತ್ತಿ ಹಚ್ಚಿ ಬರತ್ತಿದ್ದರು. ಹಂಗ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತುಪ್ಪದ ದೀಪಾ ಹಚ್ಚತ್ತಿದ್ದರು.

ನನ್ನವರು ಮನಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಸರಿ ರಾತ್ರಿ ದಾಟಿತ್ತು.

ಡೈನಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್ ಮ್ಯಾಲ ಪಟ್ಟೆ, ರೊಟ್ಟಿ, ಅನ್ನ, ಸಾರು ಚಿಟ್ಟಿನಿ ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನನಗೂ ಮುಂಜಾನಿಂದ ಚಂಚಿನ ದಗದ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಕೈ ಕಾಲು ಸೋತಿದ್ದವು. ಯಾವಾಗ ಹಾಸಗಿ ಮ್ಯಾಲ ಮೈ ಚೆಲ್ಲಿನೋ ಅಂತಿದ್ದೆ. ನಾನೂ ಮಕ್ಕಳ ಜೋಡಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ವೈನಿ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಖೋಲ್ಯಾಗ ಮಲಗಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮವರ ಕಿಸೆಯೊಳಗ ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ಎಕ್ಕಟಾ ಮನಿ ಕೀಲಿ ಕೈ ಇದ್ದ ಇರ್ತದ. ಸರಿರಾತ್ರಿ ಮನಿಗೆ ಬಂದವರು, ಕದಾ ತಗದ, ಕೈ ಕಾಲ ಮಾರಿ ತೋಳಕೊಂಡ ಊಟ ಮಾಡಿದರು, ಒಂಟಿ ಗೂಬಿಹಂಗ. ಅವರು, ನನ್ನ ಮಗ್ಗಲಕ ಬಂದ ಮಲಗಿದಾಗ, ಶರಾಬಿನ ವಾಸನಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ರವಿವಾರ ಮುಂಜಾನಿ ಎಲ್ಲಾರೂ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದ ನಾಷ್ಟಾ ಮಾಡಿದ ಮ್ಯಾಲ, ಅವರ ಮಾತ ತಗದರು.

‘ನಿಮ್ಮ ಚಿಗವ್ವನ ಮನಿಗೆ, ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಜೋಡಿ ಬರ್ತಿನಿ’.

‘.. .. .’

ನನಗ, ಎಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಇಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಾನೆನ ಅನ್ನಿಸ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಇವರು ಠರಾವ ತಗೊಂಡರ ಅದನ್ನ ಮುರ್ದುವರ ಅಲ್ಲ.

ಓಳಗ ಮಗ ಮಿಂಗೇಲ್, ಜೋರ ಧ್ವನಿಯೊಳಗ, ಕ್ರಿಯಾಪದ ಪ್ರಕರಣದ ಕರ್ಮಿಣಿ ಪ್ರಯೋಗದ

ವ್ಯಾಕರಣ ಪಠ್ಯ ಓದಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ‘ಕರ್ಮಿಣಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ಮಪದದ ಲಿಂಗ, ವಚನ ಮತ್ತು ಪುರುಷಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ದ್ವಿತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ಮಪದವು ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಗೂ, ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ತೃ ಪದವು ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಗೂ ಬದಲಾಗುವವು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಒಂದು ಮಗು ಇದ್ದಾರೆ. ನಿಯಮದಂತೆ ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗವು (ಮಗು) ಇರುವುದರಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ‘ಇವೆ ಎಂದಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರ ಬದಲು ‘ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಅಪವಾದ’.

‘ಹೌದು, ನಮ್ಮವರ ಇಂದಿನ ಮಾತು ಅಪವಾದನ’.

ಆ ಕಡೆ ಹೊರಗ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಚಾದರ ಮಾರುವವರು ಗಾಡಿ ತಗೊಂಡ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮೈಕ್ ಹಚಗೊಂಡ ಓಣ್ಯಾನ ಮಂದಿನ್ನ ಕರ್ಯಾಕ್ತಿಯಿದ್ದರು.

‘ನಿಮಗ, ಮತ್ತ ಇಂಥಾ ಬಂಗಾರಂಥಾ ಅವಕಾಶ ಸಿಗ್ತದೇನಿ? ಬದನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಚಾದರ. ಅದೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಚಾದರ. ಬಾಳ ಸೋವಿ. ಬದನೂರು ಹೆಂಗರ ಖರ್ಚು ಮಾಡ್ತೀರಿ. ಈ ಚಾದರ ಮನ್ಯಾಗ ಇದ್ರ, ಬೀಗರು ಬಿಜ್ಜರು ಬಂದಾಗ ಅನುಕೂಲ ಆಕ್ತೆತಿ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಆನಂದ ಪಡ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮೂರಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಓಣಿಗೆ ಬಂದೀವಿ. ಮತ್ತ, ಮುಂದ ಹಳಹಳಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡಿ. ಮನಿ ಬಾಗಲಿಗೆ ಬಂದೀವಿ. ಮತ್ತ ಮರ್ತ ಮರಗಬ್ಯಾಡಿ’.

‘ಸರಿ, ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಚಿಗವ್ವನ ಮನಿಗೆ ಬರ್ತಿನಿ. ನಾವೂ ಚಾದರ ತೋಗೋಳೋಣ. ಪೌಣ್ಯಾರು ನಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅನುಕೂಲ ಆಕ್ತೆತಿ’.

ಇವರ ಈ ಮಾತ ಕೇಳಿದಾಗ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಾಳ ನಿರಾಳ ಆಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ತನಕ ತಾವಾ ಆತು, ತಮ್ಮ ಮನಿ ಆತು ಅನಕೋತ ಇದ್ದವರು, ಎಂದಿಲ್ಲದ ಇಂದ ಪೌಣ್ಯಾರ ಮಾತ ಎತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಚಿಗವ್ವ ಮತ್ತು ಇವರು ಮಾತುಕತಿ ಬಿಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತ ವರ್ಷ ಆಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಸಗಿ ಸೂಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಚಿಗವ್ವನ ಮಕ್ಕಳು ಆಡಾಡಕೋತ ಇವರಿಗೆ ‘ಪಿದೋಡಾ’ ಅಂತ ನಿಕ ನೇಮ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದು ಹಂಗೋ ಇವರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕುಡಿಯುವವರಿಗೆ ‘ನೀ ಕುಡಕ’ ಅಂದ್ರ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಬರ್ತದ. ಒಂದ ದಿನಾ ಮಧ್ಯಾನ್ನ ಊಟಾ ಮಾಡುವಾಗ ಸಾರ ಬಡಸತ್ತಿದ್ದ ಚಿಗವ್ವನ ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಸಾರು ಇವರ ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ ಮ್ಯಾಲ ಬಿತ್ತು. ಅಷ್ಟ ಸಾಕಾತು. ಮನ್ಯಾಗ ದೊಡ್ಡ ರಾಮಾಯಣನ ನಡದ ಹೋತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಿಗವ್ವನ ಸಂಬಂಧ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡ ಹೋಯಿತು.

ತಿಂಗಳ ಹಿಂದ ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಒಳಗ ನಮ್ಮ ಚಿಗವ್ವನಿಂದ ಒಂದ ಮೆಸೇಜ್ ಬಂದಿತ್ತು. ‘ಯುವರ ಕಾಕಾ ಹ್ಯಾಜ್ ಲೆಫ್ಟ್ ಟು ಹ್ಯಾವನ್ನಿ ಅಬೋಡ್’. ಮುಂದಿನವಾರ ನಲವತ್ತನೇ ದಿನದ ಮಂಥ್ ಮೈಡ್ ತಿಥಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರ ಮೆಸೇಜ್